runt omnia que dicta ſunt ſupra.ideo pauca ſcribe/
mus. ¶ Propria tñ ad dolorē ſplenis ſunt vt ſuma
Gramen. tur gramen decoctū ⁊ teratur cuꝫ flore eris ⁊ pona
tur in pāno lineo ⁊ ſuperponatur:nam ſtatim infir
Betonica mus ſentiet bñficium. ¶ Conferunt autē folia be/
Radix hyreos. tonice ⁊ eum tollit:radix hyreos bibita cum aceto.
¶ Idez autē facit gentiana qñ ex ea bibuntur. ʒ. ij.
Gētiana. ¶ Si autē dolor ſit ꝓpter percuſſionez bibatur mu
¶ A cāu ⁊ ꝑcuſſione. mie kirat.j.cum aqua zuchari ⁊ tollit dolorē. ¶ Et
Mumie. kirandus dixit ꝙ folia ſalicis trita cum ſale ⁊ ſuper
Folia ſalicis poſita ſpleni:illico tollit dolorem.

¶ Tractatus.13. primi ſermonis. De diſpōnibus renum ⁊ cōtinet capitula tria.

¶ Capitulum.1.De doloribus renuꝫ ⁊ vlceribus eoꝝ.

CReauit altiſſimus renes iuxta epar vt ſupfluitatē aquoſaꝫ a qua
cibus iuuatur in trāſitu ſuo a ſtō ad epar p
vias ſtrictas ipſius ad ſe attrahāt ꝙ faciunt per ve/
nas quaſdā q̄ emulgētes dicunt alligatas ad cōne/
xuꝫ ipſius epatis iuxta venā ꝯcauā magnā aſcēden
teꝫ ad cor de quoꝝ nocumēto nunc dicemuſ.Et pri
mo de dolore eoꝝ.Et dixerūt antiqui omne tepidū
aſſumptū mirifice ſanare dolorē renū ꝙ vtile ſum⁹
Radix ⁊ ſemē peonie. experti. ¶ Radix peonie femine in vino elixa ⁊ bi
bita valde cōfert ⁊ de ſemine idem experti ſumus.
Daucus. ¶ Daucus cū vino tollit oēm dolorē qui nō eſt cū
Reub. vlcere. ¶ Et ꝙ reubarbaꝝ dolori renū eſt maximū
Iecur erciij ⁊ carnes. ꝑſidiuꝫ. ¶ Iecur quoqꝫ hyrci ſiccū in ſole ⁊ come/
ſtum mirifice ipſuꝫ tollit. Idē aūt carnes eius ſicca/
Quid ſechaniabin. te cū ſechaniabin ſumpte. Eſt aūt ſechaniabin ſiru/
¶ Ab obſtructione ⁊c. pus factus ex aceto ⁊ aqua. ¶ Cū autē dolor eſt ex
obſtructione ſuperfluitatū radix meu trita ⁊ abluta
Meu. prius ⁊ cruda cū aqua bibita ipſuꝫ tollit. ¶ In hoc

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0116-4
DFG

autē caſu ameos penitus vz:ita ꝙ ſuccus eius ⁊ ſe/ men bibitū diebus.x.ↄtinue illud ſanat.Doſis.ʒ.iij. cū vino.¶Ad idē decoctio ſempuiue cū ipſa ſem/ peruiua ſumpta.¶Ego iā pluries ipaz cū aliqbus ſupradictis miſcui.ipſa.n.eſt fortiter frida ⁊ inueni operationē mirabilē in dolore renū.¶Si āt dolor eſſet a cā ſimplr calida nō dubito ipſaz maximū af/ ferre pſidiuz:ſicut ēt lamina plūbea appoſita ſuper renes q̄ fortiter ipſos infrigidat. ¶Nouit.n.tale facere cū infrigidare vult renes qui nouit.virtutes eoꝝ in hoc tāgunt caplo.pluriuz autē ꝓprietas eſt in aufferendo dolorē renum caſuadar ⁊ eſt galenga. ¶Experti autē ſumus in dolore renū facto ex ven toſitate ⁊ materia flegmatica radicē ſpargi qn̄ illam coquētes in aqua ꝓpinamus in potu.¶In hoc ēt caſu ↄfert tyriaca nr̄a ſcripta capitulo de ſoda in fi/ ne.qn̄ ex ea aſſumitur cuz aq̄ decoctionis camomil le.¶Cōfert etiā dolori renuz ſecretū Gale.ſcriptū ſupra caplo de opillationibus ſplenis in fine.¶Et dixit kirandus ꝙ ſtercus leporis tritū cuz pipere ⁊ bibituz nefreticos ſanat.¶Idē dixit ꝙ interior pe licula ſtomachi q̄ dr̄ cornea in vino mixta ⁊ ſiccata ⁊ trita cū ſale potataqꝫ cuz vino vel cum ↄdito:ne/ freticos perfecte ſanat.¶Et iteꝝ dixit ꝙ oua galli naꝝ imperia ſi cū vino elixent ⁊ eſſent nefreticos ⁊ colicos mirifice ſanāt.¶Ego ſanaui iuuenē cui fre quenter accidebat dolor renum cuz ſenſibili frigore ⁊ intollerabili circa locum in quo iam fuerat vulne ratus cū ſola vnctione facta duobus diebus cōtinu is cum oleo de cinamomo:⁊ oleo cōmuni cuz cera mixtis vnguēto facto.Recepta olei de cinamomo. ℞.cinamomi boni lib.j. terātur groſſe ⁊ ponātur in lib.j.olei ſiſamini ⁊ lib.5.boni vini ponatur ad ſo lem per dies.xv.demuz in duplici vaſe bulliant tri/ bus vel q̄ttuor horis tunc colla oleuz a cinamomo

Ameos. Sempuiua. ¶A cā calā. Lamine plū bea. Galenga. ¶A cā frigi. ⁊ vento. Radix ſpgi. Tyriaca. Sterc⁹ lepo/ ris. Oua galline imperia. Deſcrip. olī d̄ cinamomo

ꝛ extrahe cõprimendo:ꝛ adde iteꝝ de alio cianamo
mo.ꝛ iterum bullias vt primo:ꝛ hoc fiat bis vl'ter
ꝛ poteſt addi predicte compoſitioni ex folijs lauri
cordumeni ꝛ ſpice inde ꝛ calami aromatici ſexta ps

¶ Ab vlceribus.

vnius ꝛ fieri vt p̄dictũ eſt. ¶ Si dolor eſſet cũ vlce
ribus tunc intentio eſt ad vlcera. Et vnguẽtũ qui/
dem factum ex radice ancole ſiue calcatrepe cũ cera

Gramen.

ꝛ oleo eſt valde vtile. ¶ Et elixatura quoqꝫ grami
nis bibita optime cõfert:ꝛ vrinaꝫ ꝓuocat:ꝛ lapidẽ

Grana brionie ma.

extrahit. ¶ Ad idẽ aũt apropriamus grana brionie
maioris ſola cuꝫ rob aut cũ ſemine cucumeris per/

¶ Ad ardorem vrine.

mixta. ¶ Si ardor i vrina adeſſet:vtimur ẽt i hoc
caſu:ꝛ ẽt in vlceribus veſice trociſcis exptis alke/
kengi quoꝝ receptio erit i cap. de vlceribus veſice.

¶ Capitulum. 2. De lapide renum.

Serapio dixit maior cauſaꝝ ꝛ magis vincens i
generatiõe lapidis ẽ groſſitudo materie ꝛ vri
ne. Caliditas aũt ſufficit vt ſit temperata i genera/
tione lapidis. Et pp primũ dicemus q̄ ſunt q̄ eua/
cuant lapillos ꝛ ſabulũ ꝛ vrinã groſſam ex renib⁹.
Et ex mora cuius generatio lapidis nõ fiat i eis dei
de ãt dicemus cõmunia generationi lapidis in ren
nibus ꝛ veſica. ¶ Ultimo ãt ponã propriã curã la/
pidis renũ. ¶ Euacuãt ãt arenã a renib⁹ ficus ſicce

¶ Educẽtia arenam ex renibus.

qñ frequentaꝛ vſus eoꝝ ꝛ ꝓprie lac ficus cũ aq̄ ca/
ſei quãdo lac ficus diſtillatur in lacte ꝛ agitatur lac
parũper cum ligno ficus. ¶ Experti aũt ſumus q̄

Ficcus ſicce ꝛ lac.

ſuccus paritarie terreſtris cuꝫ vino albo bibitus in

Succ⁹ paritarie terreſtris.

ieiuno mirifice renes a lapillis mundificat. Pillule

Pillule.

℞. eruce ſilueſtris:milijfolis:aniſi:ameos:carui:añ
ʒ j. ſeminũ cõium mundatoꝝ. ʒ. ij. caſſie lignee : ca/
ſtorei añ. ʒ. j. ſpice pond. deñ. j. ciamomi:cubebe:cap
paroruꝫ añ. ʒ. j. ſeminis armel ꝛ eſt cicuta. ʒ. ʃ. ciperi.
ʒ. j. ſeraphini : bdelij : oppoponacis añ. ʒ. j. rub. ʒ. ij.
agarici. ʒ. j. ʃ. maſticis. ʒ. j. gũme diſſoluanꝛ cuꝫ vino

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-148610-p0118-5

ꝛ reliqua ex eis conficiant ꝛ fiant pillule. ¶ Si aūt
volumus ꝙ ſoluant ventrē addat aloes ſuccotrini
ad pondus omniū. Doſis a.ʒ.j. vſqʒ ad.ʒ.ij. ¶ Scri
pſerunt autē cōmuniter circa lapides renum ꝛ ve/
ſice ꝙ ipſos frangit carui quādo cū ipſo ſumuntur — Carui.
in potu.ʒ.ij.cum cortice radicum lauri. ¶ Expel/
lit autē ipſum cum vrina condiſi cum oppoponaco — Condiſi.
ꝛ cum radice capparis ſumptū. ¶ Ad idem autem
vitrum aduſtū cōfert valde. ¶ Haſce al' Haſer frā/ — Vitrū aduſtū
git lapidem in renibus ꝛ veſica bibitum cum oli/ — Haſce vl' ha/
bano haſce eſt tribuli marini vel cicer imperatoris. — ſcer ꝛ q̄d ſit.
¶ Si autem bibatur aur .j. granorūʒ lauri frangit — Grana lauri.
lapidem ꝛ proprie cortex granorum lauri Gal. autē
dixit hunc ſermonē in.7.trectatu de ſimplici medi
cina. Proprietas enʒ grane al' gūmi ceraſi vera eſt — Granū ceruſ
quam ſcribit ꝙ quādo cuʒ vino bibitur cōfert lapi
deitateʒ patienti: ineſt enʒ ei quedam ſuperſtiptici/
tatis virtus. ¶ Nos vero in vtroqʒ experti ſumusꝙ
ſi ex milio ſolis ſumant.ʒ.ij.cum vino albo in potu — Miliū ſolis.
frangit lapidem renum proprie. ¶ Dixerunt ꝯfert
proprie lapis iudaicus quū ſuper cotte fricat ꝛ eius — Lap. iudayc⁹
fricatura datur in quātitate deñ.ij.ꝛ in hoc debʒ eē
fortis operationis. Dixit autē Gal. limatura illa la/
uetur ꝛ detur cum aqua ſal. ꝛ eſt valde fortis ꝛ mira
bilis operationis. ¶ Succum etiaʒ fiſtule paſtoris — Succus fiſtu
ipſum frangere dixerunt. ¶ Experti aūt ſumus ꝙ — le paſtoris.
lacrimus vitis domeſtice qui coagulatur ſup palmi — Lacrimus vi
tes quādo diſſoluit cum vino ꝛ propinat i potu la/ — tis domiſtice.
pidem renuʒ ſoluit. ¶ Itē. ℞. radicū pimpinelle: — Decoctio.
ſpargi: malue campeſtris: añ. ℳ.j. bulliāt omnia in
duabus lib. aque vſqʒ medietatem. Si ergo omni
mane ex hac decoctione ciatus vnus bibatur ieiu/
no calculū ſanat. ¶ Sʒ pater meus magiſter Ber/
tholomeus in hac egritudine fuit ſollicitus valde
ꝛ multa adinuenit vtilia in hoc caſu: qꝛ ꝛ putanteʒ

preuidebant ⁊ egrotū ſanabāt cōterentia lapidem
⁊ per vrinā expellentia ⁊ nos oia illa ſumus exper/
Ellm. ti:qꝛ oia nūc ſcribemꝰ. ¶ Ex ꝓprijs qdē eſt ꝯfectio
hmōi. ℞. dauci:carpobalſami:ſpice:aſſari:petroſi/
lij:aniſi:cimini in aceto iſuſi añ. ʒ. iiij. ſanguinis hyr
ci:lapidis iudaici : cineris nitri : fimi galli añ. ʒ. iij.
ſeminis iuſquiami:ſemis malue:ſucci liquiricie:ci/
neris ſcorpionū:paſſularū enucleatarū. añ. ʒ. j. ſ. mi/
lij ſolis:pentafilon:ſeminis vrtice:nucleoꝝ cereſoꝝ
ſeminis naſtrutij:petroſelini alexādrini : tartari al/
bi:cipreſſi:bdelij:ſerapini:balſami añ. ʒ. j. ſeminum
cōiuz mondatoꝝ : diagredij. añ. ʒ. ſ. cicadaꝝ ablato
capite ⁊ pedibus ⁊ allis. ʒ. ij. pul. galāge. ℥. j. tritū pi
perum. ʒ. iij. oia preter balſamū prius trita iſundant
in tribus partibus ſucci ſaxifragie ⁊ q̄rta parte olei
nardini ⁊ gūme preter balſamū in modico aceti ſql
litici diſſoluātur deide oia adinuicē tēperent ⁊ fiāt
trociſci qui deficcati ſub diuofuerint ꝯficiant cū zu
charo ꝙ ſufficit diſſoluto in ſucco ſaxifragie clarifi
cato. Doſis ē a. ʒ. ij. vſqꝫ ad ʒ. iij. cū vino ſubtili i ma
ne ⁊ ꝑcipue poſt balneū:frangit .n. lapidē hoc ele/
ctuariū ⁊ per vias vrine educit. ¶ Ad hanc āt iten
Puluis nr. tionem vꝫ puluis nr̄ hmōi. ℞. cineris leporis:cine
ris corticū auellanaꝝ : gūmi amigdalaꝝ añ. partem
j. cineris ſcorpionū pars . j. ſ. ſeminis malue ⁊ apij
iuſquiami. añ. partē tertiā:ſanguinis hyrci facti ſ̄m
artez par. ij. omnia cū oleo balſami liniātur ⁊ fiat ex
Elm noſtrū. eis puluis ſubtilliſſimus ⁊ ſumat ex eo a. ʒ. j. vſqꝫ ad
ʒ. ij mane cū vino albo ſubtili. ¶ Ad idē electuariū
noſtrū. ℞. hyreos:camedr eos:ſemis feniculi:apij.
aniſi:meu:aſſari:gētiane:ſucci ſticados:ſucci maru
bij:añ. ℥. ſ. zinzi. carui:florum camomile. cinamomi:
dauci:ſpice:añ. ʒ. ij. mellis ꝙ ſufficit fiat electuariuꝫ
⁊ ſumatur cū aqua decoctionis aſſari : ſquināti : fe/
niculi:aniſi:⁊ coſti:⁊ cū ipſum volumus habere ſo/

lutinuʒ addimus agarici ꝛ reubarbari.añ.ʒ.j.¶Cõ
fert etiam in hoc caſu tyriaca ſcripta ſupꝛa capitulo Tyriaca.
de ſoda in fine.ſumpta cum decoctione radicum li/
lij celeſtis.Et ſimiliter electuariũ qđ infra ſcribetur
capitulo de colica qđ in vtroqꝫ caſu eſt vtile. Et qꝛ
doctrina ſanguinis hyrci eſt vtilis ad pꝛemiſſa.ideo
hic ſcribatur vbicunqꝫ enim fit ſermo de ipſo ſem/
per debet eſſe paratus ſm artem fit ergo ſic.qñ vua Modus ꝑpa
icipit denigrari ſumatur olla noua figuli ꝛ ferueat rādi ſā.hyrci
aqua in ea donec tota terreitas abijciatur inde dei/
de colletur hyrcus ſuper eam ꝛ tollatur nõ pꝛimus
nec vltimus ſanguis qui egreditur : ſꝫ medius ſina
tur ergo coagulari per ſe in olla poſtea fruſtatiꝫ in/
cidatur in ea minutim ꝛ cooperiatur olla cũ pãno
raro ꝛ dimittatur in radijs ſolis ꝛ lune donec bene
ſiccetur ꝛ caue ne aliqua humectatio adueniat ſi//
bi ex roꝛe.Debet autẽ eſſe hyrcus iuuenis vt ſit cir
ca q̃ttuoꝛ annos . Et dixit Serap.ꝙ ſi detur ex iſto
ſanguine ſolo cum vino dulci coclear.j.ante hoꝛam
quietis doloꝛis mirabunt effectũ eius in fractõe la/
pidis vez pp oꝛribilitatẽ ſapoꝛis ei⁹ poſſum⁹ ſibi ad
miſcere aromatica ſicut foliũ idũ : amomũ.ꝛ ſpicã.

¶Additio.

¶Ad calculũ frãgẽduꝫ in renibus ꝛ veſica .Pul/
uis fact⁹ de ſecũdina mulieris ſi ſumat in potu fran
git adeo calculos ꝙ nunq̃ꝫ remanet veſtigium.

¶Capitulum.ʒ.De diabete.

EXpertiſſimũ eſt Gal.ſecretũ q nos vſi ſum⁹ ꝛ
ẽ. ℞.ſpodij:xilobalſami.coſti:ſandaloꝝ:ſemi
nis poꝛtulace:dragãti:gũmi:amili:terahit ꝛ ẽ radix
rubeẽ:berberis:ſeminis endiuie:boliarme.omniuꝫ
añ.ʒ.iiij.zuchari.ℨ.j. terantur ꝛ cribellentur ꝛ con/
ficiantur cum geleniabim ꝛ eſt mel roſatum colla/
tum ꝛ reponatur ꝛ ſumatur ex eo omni mane . ℨ.j.
ꝛ doꝛſum cum tyriaca ꝛ aqua roſata empleſtretur.

¶ Laudat Gal. aquã ordei in potu ꝛ rob fructuũ.
¶ Dico breuiter circa hanc egritudinẽ ꝙ cũ cã ei⁹
ſit propriiſſima ſupfluitas caliditatis ꝛ ſiccitatis in
renibus qua fit attractio potus tanta vt virt⁹ attra
ctiua renum nequeat releuare vnde ex hoc corpus
ad ethicam diſponitur ꝙ voluerunt auctores medi
cine ꝙ quecunqꝫ frigida cõſtringunt vrinam: ꝓſe/
runt in hoc caſu tam intus ſumpta q̃ꝫ extra de qui/
bus ſermo copioſus infra habetur. ¶ Et laudaue/
runt ex ſimplicib⁹ vitis extremitatis ꝛ citonia ꝛ ma
la granata ꝛ extremitates ſalicis ꝛ portulacaꝫ ꝛ vir/
gam paſtoris ꝛ ſempuiuũ ꝛ hijs ſimilia. ¶ Trociſci
qui iuuamẽto magno conferunt in diabete. ℞. aca
tie. ʒ. ij. roſ. rubearum ſiccarum. ʒ. iij. balauſtiarum.
ʒ. iiij. gũmi. ʒ. ij. draganti. ʒ. j. terantur ꝛ cribellentur
ꝛ conficiãtur cuꝫ mucilagine pſilij ꝛ dẽtur cũ aqua
frigida. ¶ Emplaſtrũ ad idẽ. ℞. farine odei ifun/
dat̃ i oleo roſ. quãtũ ſufficit ꝛ modico aceti poſſunt
ãt addi ſemia portulace ꝛ raſura cucurbite ꝛ ſolatꝝ
ꝛ alia ſimilia ſemina frigida. frigidũ tm̃ apponat̃ ꝛ
nõ calidũ. veꝝ nõ dubito ꝙ vnguẽtũ noſtꝝ ꝯueniat
qð ifra ſcribet̃ cap. de retentione menſtruorum.

Trociſci.

Emplaſtrum

¶ Tractatus. 14. primi ſermonis. De diſpoſitioni
bus veſice ꝛ cõtinet quattuor capitula.

¶ Capl'm primũ. De prouocatione vrine.

CReauit animali fundanti vrinaꝫ ſa/
piẽtia pria ſacculũ q vocat̃
veſica ꝛ colecta ibi voluntate poſtea aialis
fundat̃. niſi. n. ſic colligeret̃ i ſacculo ſemp in pplexio
ne cõtinua ꝛ anguſtia cõtinue effuſionis vrina aial
eſſet q nõ fuit neceſſari⁹ egeſtioni ſuppleuit. n. natu
ra ſacculũ p multitudine reuolutionũ inteſtinoꝝ.